

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Споришева Костянтина Олександровича «Механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України», подану на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку

Актуальність теми дисертації, зв'язок роботи з науковими програмами та темами. Одним з основних завдань політики держави у сфері захисту суверенітету і територіальної цілісності України є підтримка в боєздатному стані складових сектору безпеки і оборони через організацію раціональних управлінських впливів. Відсіч збройній агресії російської федерації проти України залежить від ефективного управління силами безпеки і оборони. Характерною особливістю ведення сучасних службово-бойових дій є інтенсивне використання інформаційних технологій та автоматизованих систем управління силами і підрозділами, що значно змінює підходи до стратегії та тактики їхнього застосування.

Зазначене доводить актуальність проведення дослідження вдосконалення механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Дисертаційна робота пов'язана з планами наукових досліджень Національної академії Національної гвардії України за темами: «Методи та способи оцінювання можливостей бригади оперативного призначення Національної гвардії України» (держ. реєстр. № 0217U000719), особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні шляхів розвитку нормативно-правової бази функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, генезису дій сил безпеки України в парадигмі державної безпеки, розробленні показників можливостей та ефективності дій бригади, підходів щодо розрахунку їхніх значень, методів та способів оцінювання значень показників

можливостей бригади оперативного призначення; «Обґрунтування нових тактичних прийомів і способів дій підрозділів Національної гвардії України при забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку під час масових заходів та з припинення масових заворушень» (держ. реєстр. № 0115U002858), особистий внесок автора полягає в дослідженні організаційного механізму державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України; «Угруповання Національної гвардії України під час участі в ліквідації катастрофи техногенного характеру (на гідроелектростанції)» (держ. реєстр. № 0116U005048), особистий внесок автора полягає в визначенні механізму застосування геоінформаційних систем у державному управлінні силами безпеки України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їхня достовірність і новизна. Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації, в достатній мірі обґрунтовані. Виконане дослідження свідчить про обізнаність дисертанта з науковими працями вітчизняних і зарубіжних вчених, в яких досліджуються проблеми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Нормативно-правовою та емпіричною базою дисертаційного дослідження є Конституція України, міжнародно-правові конвенційні документи, закони, що регулюють систему державного управління силами безпеки України, а також відповідні укази Президента України, постанови та розпорядження Уряду України, відомчі нормативні акти щодо окремих аспектів інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Дисертаційне дослідження побудовано на системному, синергетичному та програмно-цільовому підходах, а також сукупності методів, які забезпечують їхню реалізацію, а саме: історичної аналогії, системного та морфологічного аналізу – для дослідження теоретичних засад функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки; моделювання, абстрагування, діалектичного аналізу – для обґрунтування теоретико-

методологічних засад дослідження проблем державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України; логіко-семантичного аналізу, індукції та дедукції – для дослідження ефективності планування інформаційно-аналітичної діяльності в силах безпеки України; правового, порівняльного та структурно-функціонального аналізу – для обґрунтування підходів до розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України; структурно-логічного аналізу, SWOT-аналізу, синтезу та узагальнення – для формування шляхів удосконалення механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Наукова новизна дисертаційної роботи й отриманих результатів полягає в розв'язанні актуальної наукової проблеми, що полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

В роботі уперше обґрунтовано загальнодержавну модель функціонування та розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, проведено системне і комплексне дослідження стратегічних засад розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, сформовано ключові напрямки для підвищення ефективності планування інформаційно-аналітичної діяльності в силах безпеки України.

Крім того, удосконалено організаційний механізм державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, методи оцінювання впливу системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України на державну безпеку, правовий механізм функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, а також набули подальшого розвитку теоретико-методологічні засади функціонування системи підтримки прийняття рішень у державному управлінні силами безпеки України, теоретико-методологічні аспекти функціонування підсистеми захисту інформації

в суб'єктах сил безпеки України, концепція підготовки кадрових ресурсів у системі інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, підходи до застосування геоінформаційних систем у державному управлінні силами безпеки України.

Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів. Наукове значення результатів дисертаційного дослідження полягає у вирішенні актуальної наукової проблеми, що полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості і доцільності використання основних положень і висновків дисертації для розроблення наукової та навчальної літератури, а також у практичній діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування щодо процесів розроблення ними державно-управлінських рішень для формування та реалізації державної політики у сфері функціонування і розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Основні теоретичні положення і висновки дисертаційної роботи були взяті до уваги та використовуються у практичній діяльності Департаменту з питань оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами Харківської обласної військової адміністрації (довідка про впровадження від 12.03.2024), Східного територіального управління Національної гвардії України (військова частина 3001) (довідка від 29.03.2024), ОУВ «Харків» тактичної групи «СЛОБОДА» (довідка від 15.04.2023), Рубіжанської міської військової адміністрації Северодонецького району Луганської області (довідка від 15.04.2023).

Крім того, теоретичні положення і наукові результати дослідження впроваджено у навчальний процес Національної академії Національної гвардії України на кафедрі забезпечення державної безпеки, кафедрі військового зв'язку та інформатизації командно-штабного факультету під час підготовки за

навчальними дисциплінами «Тактико-спеціальна підготовка», «Інформаційні технології та електронні комунікаційні системи», а також у процесі проведення наукових досліджень за напрямом розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення складових сектору безпеки і оборони України (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження від 17.05.2024).

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. Матеріали дисертаційної роботи викладено у 38 публікаціях, зокрема це: 2 монографії (з яких одна колективна), 22 наукові статті у фахових виданнях (з яких 3 у наукометричних базах Scopus та Web of Science), 11 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових форумів та 3 наукові статті, що додатково відображають наукові результати дисертації.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження були оприлюднені на одинадцяти науково-комунікативних заходах протягом 2020-2024 років.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація має традиційну структуру: складається зі вступу, п'яти розділів та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 444 сторінки. Обсяг основного тексту складає 395 сторінок і містить 5 рисунків, 6 таблиць, 2 додатки на 14 сторінках та списку використаних джерел у кількості 300 найменувань на 34 сторінках. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності. Реферат є ідентичним основним положенням, висновків та пропозицій роботи.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретико-методологічних і наукових положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відмітити, що деякі положення є дискусійними.

1. На рисунку 2.1 дисертації представлений «вплив факторів на інформаційно-аналітичне забезпечення сил безпеки України», який досліджений за допомогою діаграми Ісікави. На мій погляд, вплив факторів на інформаційно-аналітичне забезпечення сил безпеки України потрібно доповнити їх кількісними

значеннями.

2. В роботі бажано навести схему організаційного механізму державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

3. В роботі проведено системне і комплексне дослідження стратегічних засад розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України, які включають комплекс стратегій, що розроблені на базі інструментарію SWOT-аналізу. Однак відсутнім є обґрунтування вибору методу дослідження стратегічних засад розвитку механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

4. В розділі 3.2 представлені аспекти функціонування підсистеми захисту інформації в суб'єктах сил безпеки України, принципи забезпечення кібербезпеки у нормативних документах країн Європи, розглянуті кіберзагрози, які актуальні для сил безпеки. Бажано було б виокремити подальші шляхи удосконалення механізмів державного управління підсистемою захисту інформації в суб'єктах сил безпеки України.

Вищенаведені зауваження та недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку та не знижують наукову і практичну цінність дисертаційної роботи Споришева Костянтина Олександровича.

Відповідність роботи вимогам до дисертацій. Дисертаційна робота Споришева Костянтина Олександровича «Механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України», можна визнати завершеним науковим дослідженням, результати якого дозволяють вирішити важливу й актуальну наукову проблему, що полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні й розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України.

Наукова праця за змістом й якістю теоретичних та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеню доктора наук з

державного управління. Вибрану тему дисертаційної роботи розкрито, визначену мету – досягнуто, поставлені задачі – вирішено. Дослідження відповідає спеціальності 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку. Реферат дисертації розкриває основні її положення та висновки, є ідентичним дисертації за структурою і змістом, а також не містить інформації, що є відсутньою у дисертаційній роботі.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація «Механізми державного управління системою інформаційно-аналітичного забезпечення сил безпеки України» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, в тому числі пунктам 6-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а саме: є завершеною самостійною кваліфікованою науковою працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретні наукову проблему, а її автор Споришев Костянтин Олександрович, заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку.

Офіційний опонент:

**професор кафедри кримінального права та процесу
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова
доктор наук з державного управління, професор**

Олег КРАВЧУК

Підпис *Олена Ковачук*
ЗАСВІДЧУЮ:
Нач. ВК ХУУП
імені Леоніда Юзькова

Олена Ковачук

